

[Haber Link](#)

Kapsamlı bir koleksiyon sergisi: Hayal Fanusu üzerine

Kapsamlı bir koleksiyon sergisi: Hayal Fanusu üzerine

Bozlu Art Project'te Türkiye'nin modern ve çağdaş dönemlerinden önemli eserleri bir araya getiren sergiyi küratörü Özlem İnay Erten ve koleksiyoner Dr. Şükrü Bozluoçay'dan dinledik.

Dr. Şükrü Bozluoçay'ın 12 Mart 2022 tarihinde Özlem İnay Erten küratörlüğünde açılan "Hayal Fanusu" isimli sergisi Türkiye'nin modern ve çağdaş dönemlerine de referans veren oldukça kapsamlı bir koleksiyon sergisi olarak izleniyor. Sergide kronolojik olarak Asker Ressamlar Kuşağı'ndan Meşrutiyet'ten Erken Cumhuriyet'e geçişin önemli temsilcilerinden 1914 Kuşağı, Müstakiller, d grubu, Paris Okulu, 1968 Kuşağı gibi önemli dönemlerden belirleyici olmuş sanat grupları ya da kuşaklarının referansları sunuluyor. 1950'lerden sonra ise Türkiye'nin modernleşme sürecinde sanatta yaşadığı dönüm noktaları, sosyo-politik ve kültürel etkileşimler, 1980'lerin liberalleşme hamlesi ve sanatın bu eksenindeki uluslararasılaşma mefhumu "Hayal Fanusu" sergisinin belirgin yaklaşımları içinde yer alıyor. Türkiye sanatının Meşrutiyet'ten bugüne günümüz sanatına kadar geçirdiği sanatsal izleği resim, heykel, çizim, video, yerleştirme, tarihsel arşiv niteliğindeki fotoğraflar birbirinden farklı disiplinlerdeki üretimlerin bir yansıması olarak da sergide Özlem İnay Erten tarafından dikkatle kurgulanıyor. Dr. Şükrü Bozluoçay'ın koleksiyonunun bütünü yanında sanatçıların atölyede üretim esnasında malzemelerinden oluşan spesifik, özel bir nesnelere koleksiyonu ve sanatçı otoportreleri koleksiyonu da dikkatle toplanmış olan bu koleksiyonun niteliğini gösteriyor. "Hayal Fanusu" sergisi ve koleksiyonun kapsamlı sunumu yanında Covid 19 salgının sürecinde tarihsel bir nitelik içinde oluşturulan sergiye özgü hazırlanan ancak Türkiye Sanat Tarihi'ne dair önemli bir kaynak olan Dr. Şükrü Bozluoçay, Hayal Fanusu adlı kitap ise serginin bir izdüşümü olarak hazırlandı. Sergiyle kamusallaşmayan ve özel bir koleksiyona girdikten sonra halkla kolay kolay buluşamayan eserleri düşünerek bu serginin Bozlu Art Project'in tarihi Mongeri Binası'nda izleyiciyle buluşturulması tarih sergilerinin kaydı için önemli bir nitelik taşıyor. Özlem İnay Erten küratörlüğünde Dr. Şükrü Bozluoçay'ın 1970'lerden bugüne Türkiye'nin modern ve çağdaş dönemlerine dair önemli sanatçıları ve eserlerini bir araya getirdiği "Hayal Fanusu" sergisi Bozlu Art Project, Mongeri Binası'nda 26 Mart 2022 tarihine kadar izlenebilir. Dr. Şükrü Bozluoçay Özlem İnay Erten Melike Bayık: Dilerseniz öncelikle bu kapsamlı serginin kavramsal ve formal sürecinden bahsedelim. Siz ve Oğuz Erten Bozlu Art Project'in ve Dr. Şükrü Bozluoçay Koleksiyonu'nun danışmanları ve yöneticilerisiniz.

Bozlu Art Project'in Mongeri Binası'nda Şükrü Bey'in koleksiyonundan özel bir seçkinin küratörlüğünü üstlendiniz. Bu projeyi hazırlama fikri, ilk kıvılcımlar nasıl oluştu? Özlem İnay Erten: Bir sanat koleksiyonu herhangi bir döneme, temaya veya sanatçıya odaklanabilir, pek çok farklı bakış açısı üretebilir. Bence bu noktada asıl önemli olan, var olan birikim gerçekten bir koleksiyon niteliği taşıyor mu sorusunun cevabını verebilmektir. Bu bağlamda parça-bütün ilişkisi benim için önemliydi, yani en basit manada söyleyecek olursam bir pul koleksiyonu bile yapsanız, koleksiyona eklediğiniz her yeni parçanın tıpkı bir puzzle'ı tamamlar gibi o bütünlüğe bir anlam katması gerektiğini düşünürüm. Bozlu Art Project'teki faaliyetlerimize devam ederken Şükrü Bey'in yıllar içinde oluşturduğu sanat koleksiyonuna belli bir yön çizmek ve anlamlı bir bütünlüğe kavuşturmak adına, yaklaşık on yıllık bir süre boyunca çok sayıda çalışma yaptık. Koleksiyonun belli bir olgunluğa ulaştığını ve ana omurgasının oturduğunu düşündüğümüz 2020 yılında, koleksiyonu kamuya paylaşmayı düşündük. Tabii Türkiye'deki koleksiyonların birçoğunun ikinci kuşağı bile göremeden nasıl dağılıp gittiğini göz önünde bulundurduğumuzda, kırk yıllık bir koleksiyonu kitapla kalıcı hale getirmek de bizler için son derece önemliydi. Bu süreçte Covid-19 pandemisinin patlak vermesiyle tüm dünyayı içine alan karanlık, umutsuz ortam bize bu sergiyi ve kitabı ne olursa olsun yapmamız gerektiğini derinden hissettirdi. Önce kitapla ilgili çalışmalara başladık, sokağa çıkma yasakları vb. kısıtlamalardan dolayı planladığımız birçok etkinliğin iptal olduğu, öngörülemez bir süreç içinde bu kitabı hazırladık. Pandemi koşullarının yanı sıra metin yazımından, fotoğraf çekiminden, grafik çalışmalarından İngilizce çevirilere kadar çok katmanlı bir süreç gerektiren bu boyutta bir koleksiyon kitabının meşakkatli çalışmaları ve sonrasında yetmiş yakın sanatçı ve yüzün üzerinde yapıtı bir araya getiren oldukça kapsamlı bu serginin hazırlanması, serginin başlangıçta düşündüğümüzden daha ileri bir tarihte izleyiciyle buluşmasını sağladı. M.B.: Dediğiniz gibi kitabıyla birlikte de "Hayal Fanusu" sergisi Osmanlı İmparatorluğu sürecinden, Erken Cumhuriyet'e, 50, 60'lı yıllar, Paris Ekolü, kavramsala geçiş ve günümüz sanatına değin oldukça kapsamlı bir kronolojide izleyiciyle buluşuyor. İsmi nereden geliyor ve serginin küratöryel çalışmasını sanat tarihi çizgisi Mongeri Binası'nın etkili yapısı içinde nasıl kurguladınız? Ö.İ.E.: Sergi adını günümüzden neredeyse bin yıl önce yaşamış ünlü İranlı şair Ömer Hayyam'ın "Hayal Fanusu" isimli rubaisinden alıyor. Fanus-u hayal ya da hayal feneri denilen fenerler eski devirlerde aydınlatma aracı olarak kullanılır, üzerlerine çeşitli şekiller ve resimler yapılmış. Işığın yansımalarıyla bu şekillerin büyüyerek etrafta oluşturduğu renk ve gölge cümbüşü izleyenlerin hayaller kurmasına vesile olurmuş. Hayyam dizelerinde, içinde yaşadığımız dünyayı bir fanusa, güneşi muma, bizi de bir nevi gölge oyuncularına benzetiyor. Hayal Fanusu'nun dizeleri bir taraftan tasavvufi anlamda yaşamın gelip geçiciliğine vurgu yaparken diğer yandan da Platon'un mağara alegorisinde olduğu gibi gerçekliği kavrayış ve algılayış biçimimizin değişkenliğine, hakikatin gözümüzle gördüklerimizden farklılığına vurgu yapan metaforik anlamlara sahip. Sergi ve kitabın hazırlık sürecinin az önce bahsettiğim pandemi dönemine denk gelmesi yaşamın kırılabilirliği ve geçiciliği, öte yandan hayal gücümüzün dolayısıyla da sanatın önemini derinden hissettiğimiz o günlerde serginin bu adı almasını sağladı. Erken Cumhuriyet döneminin önemli mimarlık örneklerinden biri olan Mongeri Binası, sizin de söylediğiniz gibi son derece görkemli, zaten başlı başına görülmesi gereken önemli bir mimarlık eseri; fakat binanın sergilenen yapıtların önüne geçmemesi gerekiyordu, ayrıca koleksiyonun genişliği düşünüldüğünde mekânsal bazı kısıtlamalarımız da oldu. Sergiyi düzenlerken mümkün olduğunca kronolojik çizgiyi bozmadan mekânın elverdiği ölçülerde hareket etmeye çalıştık. "Hayal Fanusu" isimli sergi Türkiye'de 19. yüzyıldan bu yana gerçekleşen sanatsal üretimlerin ve kırk yıldır sanat koleksiyonu yapan bir koleksiyoncunun bu süreçteki birikimlerinin yansıması olarak değerlendirilebilir. Sergiyi düzenlerken bu birikimi en iyi yansıtabileceğini düşündüğümüz örneklerden oluşan bir seçkiyi, sanat tarihsel perspektifte sanatseverlerle buluşturmayı hedefledik. Bozlu Art Project, Mongeri Binası'ndaki Hayal Fanusu sergisinden görünüm. Sergi, Türkiye'de tuval resminin ilk örneklerini veren Asker Ressamlar Kuşağı sanatçılarından başlayarak, Meşrutiyet döneminden Cumhuriyet'e geçişte önemli bir varlık gösteren 1914 Kuşağı sanatçılarına, Müstakiller ve d grubu gibi ilk sanatçı örgütlenmelerine dek uzanıyor, ardından 50'li ve 60'lı yıllarda varlık gösteren Paris Okulu, 1968 Kuşağı sanatçıları gibi

oluşumların izini sürerek günümüze dek ilerliyor. Sergide ve kitapta yer alan yapıtların kronolojik gelişim çizgisini takip ederken, Türk sanatının 1950 sonrasındaki modernleşme sürecinde soyut-figür ayrımlarını, yerellik-ulusallık ikilemlerini, hiçbir gruba ya da akıma sığdırılmayan özgün sanatçıları, 70’li yıllardan sonra tuval, boya gibi geleneksel malzemelerin yerini yavaş yavaş yeni medyumlara ve kavramsal çalışmalara bırakışını, 80’li yıllardan sonra ülkenin küreselleşme sürecine dahil oluşuyla birlikte hız kazanan dünya sanatına entegre olma çabalarını görebilmek mümkün olacak. İzleyiciler klasik, modern ve çağdaş sanat yapıtlarını Mongeri Binası’nın tarihi atmosferi içinde üç ayrı katta görebilecekler. Bence Türkiye’deki sanat koleksiyonları arasında en sıra dışı örneklerden biri olan, sanatçıların şövale, palet, boya çantası, fırça, önlük, eldiven, çekiç, boya kutusu gibi eserlerini üretirken atölyelerinde kullandıkları malzemelerin yer aldığı “Sanatçı Atölyeleri” koleksiyonunu da bütünüyle sergiliyoruz. Örneğin giriş katında sergilediğimiz Çallı Kuşağı sanatçılarının, binanın yapıldığı yıllara tarihlenen resimlerini veya bu resimleri yaparken kullandıkları şövale, palet gibi malzemelerini, bu tarihi doku içinde görebilmek büyük şans diye düşünüyorum. Şişli Atölyesi’nden Hikmet Onat’ın “Siperde Mektup Okuyanlar” ve Halil Paşa’nın atölyesinde resim yaparken çekilmiş fotoğrafları sergide yan yana. M.B.: Bu denli kapsamlı bir sergide tarihsel anekdotlar olarak önemli fotoğrafları da izleyiciyle paylaşıyorsunuz. Bununla birlikte Şişli Atölyesi’nden Hikmet Onat’ın “Siperde Mektup Okuyanlar” ve Halil Paşa’nın atölyesinde resim yaparken çekilmiş fotoğrafları tarihsel bir arşiv olarak eserlerle birlikte izleyiciye oyunlu bir kurgu içinde sunuyorsunuz. Tarihi bir fotoğrafta yer alan eser görüntüleri ve gündelik durumla yapıtları aynı sekansta nasıl kurguladınız, fotoğraf ve eseri üst üste bir sunumla izleyiciye sundunuz. İzleyiciye bu sanat tarihi oyununda nasıl bir yol çiziyorsunuz? Ö.İ.E.: Eserlerin provenans bilgileri biz sanat tarihçileri için her zaman çok değerlidir. Özellikle böylesine erken tarihli eserlerde ilk baktığımız şey o eserin geçmişte hangi sergilerde, kitaplarda veya koleksiyonlarda yer aldığı bilgisidir. Bazen bu araştırmaları yaparken karşımıza çıkanlar bizi öylesine heyecanlandırıyor ki izleyicinin de bu heyecana dahil olmasını, hatta belki de şaşırmasını istedik ve böyle bir sunum gerçekleştirdik. Bir nevi izleyiciyi de o fotoğrafın içine dahil etme isteği diyebilirim... M.B.: Sanat tarihinin kendi içindeki sınırları ve küratöryel pratiklerin deneyselliği arasında ikilik bazen kendi içinde zorlayıcı olabiliyor. Siz de aslında sanat tarihi pratiğinden geliyorsunuz, bu açıdan geniş ölçekte tarihsel bir sergiyi hazırlarken küratöryel çalışmalar nasıl şekillendi? Ö.İ.E.: Sanat tarihi kökenli olmasaydım bu sergi mutlaka çok daha farklı olacaktı. Sonuçta hepimiz geçmişteki tecrübelerimizden ve birikimlerimizden hareket ediyoruz. Fakat bence buradaki ince çizgi, neyi göstermek ve nasıl göstermek istediğinizle alakalı. Bu kapsamda bir koleksiyonu sunmanın en iyi yolu bence sanat tarihsel bir perspektifte hareket etmektir. Fakat Bozlu Art Project’te altmışa yakın sergi düzenledik, hepsine bu bakış açısıyla yaklaşabilmem mümkün değil tabii ki. Geçmişteki eğitiminiz size bilgi anlamında, geçmişini bilmek anlamında çok fazla kapı aralayabildiği gibi sizi kalıplara da boğabilir. Önemli olan neyi sergilediğinizi bilip, zihninizi özgür bırakabilmek ve ilgi alanlarınızı tek bir disipline hapsetmeyip geniş tutabilmek. Güncel sanatın disiplinlerarası boyutu ve çoğu zaman teknolojiyle iç içe geçmişliği de bize çoklu perspektifler sunuyor zaten. Nurullah Berk, Avşa’da Pazar, 1972, Tuval üzerine yağlıboya, 100 x 120 cm. Komet, İsimli, 1986-88, Tuval üzerine yağlıboya, 112 x 130-cm. Selma Gürbüz, Oyuncu Aslanlar, 2010, Tuval üzerine yağlıboya, 200 x 270 cm. Melike Bayık: Şükrü Bey, 1970’li yılların sonundan bugüne alımlarınız devam ediyor, o zamandan bu zamana Türkiye’nin sosyo-politik çehresindeki etkileşimlerle değişen ve ilerleyen kültür ortamı ile sanat piyasasında alımlarınız nasıl şekillendi? Dr. Şükrü Bozluoçay: Koleksiyonerliğe başladığımda Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nde talebeydim. Ailemden gelen harçlıklardan biriktirdiklerimle klasik eserleri bile alabiliyordum. Alınabilecek kalitede, güzellikte ve uygun fiyatlarda eserler vardı. O dönemde alımlar esnasında karşılaştığınız kişiler daha çok esnaf tipinde insanlardı. Evlere gidilir ve ev müzayedeleri yapılırdı. Tıp Fakültesi’ndeki tahsilimin son yıllarında, 1978-1981 arasında hem tahsilime devam edip hem de Amiral Bristol Hastanesi’nde (Bugünkü adıyla Amerikan Hastanesi) Dr. Gürbüz Barlas’ın asistanı olarak çalışıyordum. Bu görevim sırasında Turgut Atalay hastam olmuştu. İsrarla beni atölyesine davet etti. İlk olarak ondan beş resim almıştım. Sanatçısını tanıyarak aldığım ilk eserler onlardı.

Hastane kadrosundaki bazı hekimlerin gerek resim koleksiyoneri olması gerekse resim sanatını icra etmeleri, ilgimi çekmiş ve beni özendirmişti. Tabii ki o dönemde bir koleksiyoner olmanın ötesinde bendeki duygu, merak ve özlemin karışımıydı. Türkiye'nin ilk amatör koleksiyonerlerinin çoğunun hekim olduğunu düşünüyorum. Onlarla çok fikir alışverişinde bulunurdum. Bu konuşmalardan aklımda kalanlarla alım yapmaya çalışıyordum. İlerleyen yıllarda müzayedeler ve galerilerden alım yapmaya devam ettim, çeşitli sanatçılarla tanışıp atölyelerinden de alım yaptım. Bozlu Art Project, Mongeri Binası'ndaki Hayal Fanusu sergisinden görünüm. 1980'li yıllarda Turgut Özal dönemindeki liberal ekonomi ve küreselleşme politikaları her alanda olduğu gibi sanata da yansdı. Türkiye'de özel galerilerin sayısı arttı, sanat piyasasının nasıl hareketlendiğini gözlemledik. 1980'li yıllardan itibaren yurtdışına her gittiğimde müzeleri ve galerileri gezmeye başladım. Gözümü eğittim. Dünyada neler olduğunu takip ediyordum. Bütün bunların birikimi zaman içerisinde bir göz farkındalığı yarattı. 2000'li yıllarda Eczacıbaşı, Koç, Sabancı gibi sanat kültürü içinden gelen, köklü ailelerin oluşturduğu sanat koleksiyonlarının müzelere dönüştüğünü ve sanat alanına nasıl etki ettiğini gördük. Tabii bunlar bizleri de etkileyen, ilham veren ülkemiz için son derece önemli sanatsal gelişmeler. M.B.: Sözü ettiğiniz gibi ilk alımlarınızda hem dönemin güncel eserlerini ve hatta klasikleri bile alabildiğinizden bahsettiniz. Bugün de hala koleksiyonunuzda Türkiye'nin klasik dönemlerine ait oldukça önemli yapıtlarla birlikte günümüzün çağdaş sanatçılarından da alımlar yapmaya devam ediyorsunuz. Bu açıdan alımlarınızda yatırım, prestij ya da tutku hangi minvalde ortaya çıkıyor? Dr. Ş. B.: Koleksiyonerlik benim bütün kötü duygu ve düşüncelerden arındığım bir hâl. Ne iş yaparsanız yapın belli bir zaman sonra rutine bağlıyorsunuz. Sanat çok rutin bir şey değil. Çok sayıda ve çok farklı tat var. Koleksiyonerlik beni rahatlatan, dinlendiren ve farkındalık yaratan bir pratik. Bozlu Art Project, Mongeri Binası'ndaki Hayal Fanusu sergisinden görünüm. M.B.: Peki, koleksiyonunuza eklediğiniz klasik eserleri bulurken ve koleksiyonun çok net bir çizgisi oturmuşken bugünün çağdaş sanatçılardan alım yapmak koleksiyonunuza nasıl bir katkı sağlıyor ve klasiklerle çağdaş eserler nasıl bir bütünlükle yan yana geliyor? Dr. Ş. B.: Geçmişle günümüz arasında net bir çizgi çekmiyorum aksine her ikisinin de birbirini tamamladığını düşünüyorum. Klasik eserleri görmeden bugünü anlamlandırabilmek benim için zor, ayrıca çağdaş yapıtlar olmadan da bugünün ruhunu anlayabilmek zor. Her sanat yapıtının üretildiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik koşullarından etkilendiğini, zamanın ruhunu taşıdığını düşünürüm. Çağdaş yapıtlar bugünün sanatçısını, esin kaynaklarını, üretim biçimlerini anlayabilmek için son derece önemli. Sanatçılar çevremizde olup biten olaylara ve durumlara bizlerden çok daha farklı bir gözle, duyarlılıkla yaklaşan ve bize aktaran kişiler. Dolayısıyla bu yapıtlar ufkumu açan, hayata farklı bir gözle bakmamı sağlayan çalışmalar. Ayrıca bu ülkede yaşayan sanatçıların güncel sanat üretimlerini desteklemek adına da bu alımları önemli buluyorum. M.B.: Bu destekler kesinlikle çok önemli. Bir konu ise koleksiyoner alımlarında genellikle riskli alımlardan uzak durulup kendini ve eserlerini kanıtlamış sanatçılar koleksiyonlara girer. Siz genç ve yetenekli, yeni isimleri de koleksiyonunuza ekliyorsunuz. Bu açıdan koleksiyonunuz Türkiye Sanat Tarihi bağlamında radikal, önemli bir bütünlük sunuyor. Alımlardaki genellemeleri düşünürsek genç isimlerin yatırım açısından risk barındırdığını söyleyebilir miyiz? Dr. Ş. B.: Ben bunu bir risk olarak görmüyorum, az önce de belirttiğim gibi genç ve yetenekli isimlerin daha fazla desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum. Günümüz koşullarında bir sanatçının kendini uluslararası sanat arenasında bir yere konumlandırabilmesi sadece onun omuzlarına yüklenemeyecek bir sorumluluk. Ülkemizde çok yetenekli birçok sanatçı var; fakat galeri, fuar, tanıtım, prodüksiyon, ekonomik vb. birçok sebepten dolayı dünya sanatında hak ettikleri yere gelemediklerini düşünüyorum. Neşe Erdok, Egon Schiele Hücresinde 1988, Tuval üzerine yağlıboya, 200 x 130 cm. İbrahim Çallı, ahilde Maşlahlı Kadınlar, Kontraplak üzerine yağlıboya, 59 x 38 cm. Mehmet Gülerüz, Yarış Bitti, 2001, Tuval üzerine yağlıboya, 162 x 130 cm. M.B.: Teşekkür ederim. Devam eden koleksiyonunuz yanında daha spesifik biçimde "Otoportre Koleksiyonu" ve "Sanatçı Atölyeleri" koleksiyonları da yapıyorsunuz. Hem sanatçı portreleri üzerine hem de sanatçıların ikonik nesnelere dair biriktirme tutkusunu nasıl oluşturdu ve ilerliyor? Dr. Ş. B.: Koleksiyonun tematik olarak ilerleyen "Sanatçı Otoportreleri Koleksiyonu" bölümü beni en

çok heyecanlandırıcı bölümlerden. Bu otoportrelerin birçoğu Mongeri Binası'ndaki çalışma odamda, her gün onları görmek bana büyük keyif veriyor. Zaman içinde yaptığım alımlarla birlikte koleksiyondaki sanatçı otoportrelerinin giderek daha fazla dikkatimi çekmeye başladığını fark ettim ve son on yıl içinde alımlarımı bu temaya yoğunlaştırarak bu anlamda hatırı sayılır bir koleksiyon oluşturduk. Belki ileride sadece koleksiyondaki otoportreler üzerine bir çalışma yapılabilir. Geçmişten bugüne baktığımda sanatçıların yoğunlaştıkları konular arasında bana en samimi gelen, sanatçının kendini nasıl görmek ve göstermek istediğinin, bu yaşamda bir iz bırakma gayesinin kanıtı gibi bu otoportreler. Üstelik bu resimlere topluca baktığınızda sanatçıların bireysel üsluplarındaki farklılıkları çok net görebiliyorsunuz. Fahrelnissa Zeid'den Bedri Rahmi Eyüboğlu'na, Adnan Çoker'den, Burhan Uygur, Yüksel Arslan ve günümüz sanatçılarına kadar uzanan oldukça etkileyici bir koleksiyon. 2013 yılında Bozlu Art Project'i kurduğumuzda Oğuz Erten'in "Bağlantı" ismini verdiği açılış sergisinde, bazı sanatçıların atölyelerinde kullandıkları palet, fırça, boya gibi malzemelerle yapıtlarını yan yana sergileme fikri bana oldukça cazip gelmişti. İzleyiciye işin "mutfağını", sergilenen yapıtların hangi koşullar altında hangi malzemelerle üretildiğini düşündürmeyi amaçlayan bu sergileme yöntemi oldukça ses getirmiş, sergi sonrasında bu malzemeleri "Sanatçı Atölyeleri Koleksiyonu" başlığıyla bir koleksiyona dönüştürüp, genişletme fikri almıştık. Zaman içinde gerek yaptığımız alımlarla gerekse bağışlarla bu alanda önemli bir birikim oluştu. Böyle bir koleksiyon bence çok orijinal bir fikir, sanatçıların atölyelerinde kullandıkları malzemeleri bu şekilde topluca görebileceğiniz bir koleksiyon şimdiye kadar görmedim. Türkiye'deki sanat koleksiyonu fikrine yeni bir bakış açısı kazandırdığını düşündüğüm bu koleksiyona dair ileride araştırmacılar önemli okumalar yapabilir, kitaplar, sergiler hazırlanabilir, hatta belki sanatçıların kullandıkları malzemeler çeşitli boya analizlerinde kullanılabilir. M.B.: Koleksiyonunuz içindeki bu iki ayrı özel koleksiyon da oldukça ilgi çekici. Hem araştırmalar hem de yönelimler konusunda sanat ortamına ışık tuttuğu aşikâr. M.B.: Özlem Hanım, son olarak biraz bahsi geçti ama sergiye ve koleksiyona dair oldukça kapsamlı bir kitap da çıkardınız. Sergi ve kitap nasıl bir paralellikte buluşuyor? Ö.İ.E.: Kitapta da, tıpkı sergide olduğu gibi Türkiye sanatının kronolojik süreçteki gelişimini Dr. Şükrü Bozluoğlu koleksiyonundaki yapıtlar üzerinden ele alarak, sanat tarihimiz hakkında kapsamlı bir perspektif ortaya koymaya çalıştım. Ülkemizde 19. yüzyıldan bu yana yaşanan siyasi, sosyal, kültürel değişimlerin sanata yansımalarını konu edinen, koleksiyondaki sanatçıların ve onların yapıtları hakkında bilgi sunan kapsamlı bir metin. Kitaba dahil ettiğimiz her bir yapıtların bizim için ayrı bir anlamı ve hikayesi var, dolayısıyla kimi zaman dönemsel oluşumlar, kimi zaman sanatçıların kimi zamansa yapıtlar ön plana çıktı. İngilizce ve Türkçe olarak hazırladığımız kitapta, mekândaki kısıtlamalar dolayısıyla sergiye dahil edemediğimiz eserler de yer alıyor. 352 sayfalık İngilizce ve Türkçe olarak okurla buluşturduğumuz kitapta yetmişin üzerinde sanatçı ve yüz elliye yakın yapıtlar yer alıyor.